

Luku 5, kielioppi

i-loppuiset nominit

Luvussa 5 on paljon sanoja, jotka loppuvat perusmuodossa kirjaimeen i.

Nominit, joiden perusmuoto loppuu kirjaimeen i, voivat taipua neljällä eri tavalla eli ne kuuluvat neljään eri ryhmään. On vaikeaa tietää, mihin ryhmään i-loppuinen sana kuuluu, joten sanan taivutus kannattaa opetella ulkoa.

I-loppuisten sanojen ryhmät:

➤ budjetti-tyyppi

- suurin ryhmä
- sanat ovat yleensä sanoja, jotka on lainattu muista kielistä ja loppuun on lisätty i (esim. paperi ja posti)
- voi olla astevaihtelu

Taivutus

nominatiivi	genetiivi	partitiivi
budjetti	budjetin	budjettia

➤ joki-tyyppi

- perusmuodon i muuttuu e:ksi vartalossa
- voi olla astevaihtelu

nominatiivi	genetiivi	partitiivi
joki	joen	jokea

➤ tuuli-tyyppi

- perusmuodon i muuttuu e:ksi vartalossa
- ei astevaihtelua
- partitiivi erilainen kuin joki-sanoissa

nominatiivi	genetiivi	partitiivi
tuuli	tuulen	tuulta

➤ vesi-tyyppi

- vartalo muuttuu eri tavalla kuin muissa sanoissa

nominatiivi	genetiivi	partitiivi
vesi	veden	vettä

Luku 5, kielioppitehtävät

1. Taivuta sanoja mallin mukaan.

➤ *budjetti, budjetin, budjettia*

tunturi: _____
kolonialismi: _____
identiteetti: _____
kulttuuri: _____
turisti: _____
turismi: _____
Ruotsi: _____
vaali: _____
oppimateriaali: _____

➤ *joki, joen jokea*

järvi: _____
kivi: _____
Suomi: _____
talvi: _____

➤ *tuuli, tuulen, tuulta*

lohi: _____
suuri: _____
kieli: _____
moni: _____
ääni: _____

➤ *vesi, veden, vettä*

käsi: _____
kuukausi: _____
uusi: _____
vuosi: _____

Tehtävä **

kulttuuri	kolonialismi	lohi	suuri	identiteetti	oppimateriaali
Suomi	kieli	Ruotsi	vaali	vuosi	ääni
järvi	tunturi	talvi	turisti	turismi	

Valitse sopiva sana laatikosta ja taivuta sitä niin, että se sopii virkkeeseen.

1. Saamenmaa on Venäjän, Norjan, _____ ja _____ alueella.
2. Maiden omimista esimerkiksi alkuperäiskansoilta sanotaan _____.
3. Kolonialismi on uhka alkuperäiskansojen _____ ja _____.
4. Saamelaiskäräjien jäsenet valitaan _____. Ne ehdokkaat, jotka saavat riittävän määrän _____, valitaan saamelaiskäräjille neljäksi _____.
5. Saamen _____ eivät ole puhujamäärältään _____ eli niillä on vain vähän puhujia.
6. Yksi saamelaiskäräjien tehtävä onkin tuottaa saameksi _____ esimerkiksi kouluihin.
7. Saamenmaan alue on tunnettu kauniista luonnosta ja alueen _____ ja _____. Sen vuoksi alueella on paljon _____ eli siellä käy paljon _____.
8. Saamenmaalla on paljon matkailua erityisesti _____, kun on kylmää.
9. Jotkut turistit ovat kiinnostuneita myös pyytämään kaloja, esimerkiksi _____.

Tehtävä *

1. Saamenmaa on Venäjän, Norjan, _____ (*Ruotsi, genetiivi*) ja _____ (*Suomen, genetiivi*) alueella.
2. Maiden omimista esimerkiksi alkuperäiskansoilta sanotaan _____ (*kolonialismi, translatiivi*).
3. Kolonialismi on uhka alkuperäiskansojen _____ (*kieli, partitiivi*) ja _____ (*kulttuuri, partitiivi*).
4. Saamelaiskäräjien jäsenet valitaan _____ (*vaali, adessiivi*). Ne ehdokkaat, jotka saavat riittävän määrän _____ (*ääni, monikon partitiivi*), valitaan saamelaiskäräjille neljäksi _____ (*vuosi, translatiivi*).
5. Saamen _____ (*kieli, monikon nominatiivi*) eivät ole puhujamäärältään _____ (*suuri, partitiivi*) eli niillä on vain vähän puhujia.
6. Yksi saamelaiskäräjien tehtävä onkin tuottaa saameksi _____ (*oppimateriaali, partitiivi*) esimerkiksi kouluihin.
7. Saamenmaan alue on tunnettu kauniista luonnosta ja alueen _____ (*järvi, monikon elatiivi*) ja _____ (*tunturi, monikon elatiivi*). Sen vuoksi alueella on paljon _____ (*turismi, partitiivi*) eli siellä käy paljon _____ (*turisti, monikon partitiivi*).
8. Saamenmaalla on paljon matkailua erityisesti _____ (*talvi, adessiivi*).
9. Jotkut turistit ovat kiinnostuneita myös pyytämään kaloja, esimerkiksi _____ (*lohi, partitiivi*).